

Ata kesbi dowam edýär

Category: Goşgular, Kitapcy, Pedagogika we edep-terbiye, Türkmen dili

написано kitapcy | 22 января, 2025

Ata kesbi dowam edýär **ATA KESBI DOWAM EDÝÄR**

Ýagşyny ýatlamak aýatdakylara parz hasaplanýar. Esen Annagylyjow kyrkynjy ýyllaryň ikinji ýarymynda tanyşmak miýesser etdi. Esen pakyr Oboýda mugallymdy, men Isgendere, Krasnowodskininiň 6-njy pedagogik uçılışesinde gaýybana okaýarkak halys ysnyşdyk. Höwrükdik. Ikimiz egindeşdik. Aradan gyl geçmeýänlerdendik. O neressäniň polady ýumşakdy. Kalby arassa, çaga göwünlidi. Dargursaklykdan, öwünjeňlikden, gaharjaňlykdan nam-nyşan ýokdy. Howaýy gürlemezdi. Ol manyly ömrüni mugallymçylyk kärine bagış etdi. O döwürde (urşuň soňky ýyllarynda) mugallym kadrlary ýiti ýetmezçilik edýärdi. Peduçilişede okaýanlara, gutaranlara dürli ugurlardan sapaklar berilse-de, olar özlerine ynanylan işiň hötdesinden gelerdiler. Sebäbi işlerine höweslidiler. Mugallymçylyk iň hormatly kär hasaplanardy. Yaşlaryň, mugallym bolup bilseler, armany ýokdy. Şeýle mugallymlaryň biri-de Esen pahyrdy. Gaýybanaçylar tomus aýlary 45 gün okardylar. Şonda ol özüniň taryh, geografiýa, surat-çyzuw, zähmet okuwyndan sapak berýändiginden, iş tejribesinden gürrüň bererdi. Özüniň senetçiliği barada kelam agyz söz aýtmazdy. Bile işleýän mugallymlar: «Esen hanyň ýasamaýan zady bolmaz. Agaçdyr demirden näme ýasa diýseň, kemini goýman ýasar: şkaf, stol, turba, peç ýasamaga, telpek, gulakjyn, içmek tikmeklige ussatdyr. Aýak maşyny bilen çagalardyr ululara her dürli egin-eşik tikmegi-de oñaryár» diýerdiler. Hünärlı adamy hemme kişi gowy görýär. Men Eseniň dutar çalyp, aýdyma hiňlenişine guwanardym. Edebiýaty, taryhy köp okaýandygyny berýän gürrüňlerinden aňmak kyn däldi. Onuň ikidünýälik ýoldaşy Ogulgül pahyr yzynda goşa çagany galdyryp, ýalançy dünýeden ötüpdi. Çagalalaryň atalyk-enelik borju Eseniň gerdenine düşüpdı. Şol wagt uly ogly, atasynyň ady Annagylyç 6 ýaşynda,

kiçi ogly Balkan 9 aýlyk çaga eken. Balkany el süýdi bilen ekläpdir. Arlygyny artyp, kirligini ýuwupdyr. Telim ýyllap gijesine ukusyny kesipdir. Şonda-da pelegiň başyna salan oýnundan nalamandyr. Mugallymçylygyny dowam etdiripdir. El hünärini artdyrypdyr. Il-günüň gerek zatlaryny ýasap beripdir. Onuň hünärmentçilikde artdyran zady, özüniň oglullaryna senetçiligini öwredenligi, öçmez yz galdyryp gidenligidir. Şeýle adamyň yzyndan galan uly ogly Annagylyjyň metbugatda yzygiderli çap edilýän taryhy, edebi we publisistik makalalary, goşgulary bilen tanyşdym. «Saglyk» žurnalynda «Ibn Sinanyň melhemlerinden» ady bilen berlen terjimesinden hem habarlydym. Ýöne özüni görmändim. Eseniň köp taraply zehimli ogluna gaýybana guwanardym. Tanyş bolmagu arzuw ederdim. Nesibeli gün duşuşdyk, tanyşdyk. Tanyşlyk «Balkannebitgazsenagat» konserniniň ylmy-tehniki propoganda öýüniň medeniýet we halk döredijiliği merkeziniň ýanynda döredilen «Edebi-taryhy» döredijilik birleşigi ýaş ýazyjylaryň seminaryny geçirende boldy. Ol «Lukman hekimiň melhemleri», «Söýgi gülküsi», «Söýgi we buýsanç», «Tanyş boluň, Gülaýym!» diýen ýygynndlaryň awtory.

Eseniň oglullary bilen içgin tanyşmak üçin ýol ugruna Annagylyjyň öýüne bardym. Güler ýüz bilen kabul etdi. Annagylyjyň mugallymçylyk iş usulynyň Balkan welaýaty boýunça öwrenilýändigi, döredijiliği barada gazet-žurnallarda az ýazylmady. Şeýle bolandoň onun atasynyň ussaçylyk, senetçilik kesbini ösdürüşi barasynda, ezber haşamçylygy, fotografiýadan baş çykaryşy, dutar, gyjak ýasaýşy, olary ökde çalyp bilşi, oba bagşysydygy barada okyjylary tanyşdymak üçin şu makalanyň başyny çatmaly boldy. Öý muzeýine girdik. Onuň ýasan zatlaryndan, çeken suratlaryndan jaýyň içi hyryn-dykyn. Ilki haýsyndan başlajagymy bilmän, haýran galyp, seredip durdum. Ilki ağaç ussaçylygy barada ýazmagy niýet edindim. İki sany şkaf, iki sany birnäçe sürgüçli stol, dutar, gyjak, penjire, gapy, ik, ykmaç ýaly zatlary görmäge göz gerekdi. Faneri bölekläp kesip, ýüzüne lak çalyp öz suratyny çekipdir. Geljekki nesillerine ömürlik ýadygärlilik boljak diýip oýlandym. Lukman hekimiň, türkmeniň görnükli ýazyjydyr şahyrlarynyň

şekilini çekipdir. Yöne berekellasyny ýetirip oturmaly. Türkmen dili we edebiýaty sapagyna degişli okuw görkezme esbaby-albomy haýran galdyryar. Galyňlygy ýassyk ýaly. «Ussaly oba abat» diýlişi ýaly, uzak ýyllaryň dowamynda Oboýda, Däneatada ýasaýanlara peç, turba, tirsek, penjiere, gapy, ik, ykmaç ýalu zatlary ýasap berip, mätäçlik çekdirmändir. Oboýdaky ýasaýyış jaýlarynyň köpüsiniň örüm işleri elinden geçipdir. Jaýlaryň burçlary oklaw ýaly. Hususy bähbidinden il-günüň bähbidini birnäçe esse ýokary tutupdyr. Şonuň üçin ilat arasynda: «Dünýe dursun – Esen han dursun» diýýanler azlyk edenok.

Galaýdan türkmen öýüniň kiçijik şeklini ýasap başlapdyr. Durlugyny tutup, üzügini atypdyr. Diňe tüýnüğini ýasap, serpigini serpmek, gamşyny aýlamak galypdyr. Alýuminden galam, susak ýaly zatlary-da ýasapdyr.

Annagylyç özüniň el hünärini iki ýaşly oguljygyna öwredip başlapdyr. «Adam gezmez, at gezerleri». Esen neressäniň ady il gezýär. Tüweleme, onuň ady on iki ýasapdyr. Ýaradan onuň ýaşyny uzak edewersin! Çaganyň ýasan zatlaryny göreniňde göwnüň göterilýär. Olar aýratynja goýlupdyr. Ik, ykmaç, demir galam, demir susak, gapy, penjire, şkaf üçin ýasan petlesini synladygyňça synlasyň gelýär. Ata kesbiniň dowam etjegine ynanýarsyň.

Tatar ÜÝŞMEKOW. Pedagogika we edep-terbiýe